

द्विवार्षिक स्नातकोत्तर परीक्षा पाठ्यक्रम

2- Year POST GRADUATE EXAMINATION SYLLABUS

आचार्य-शुक्लयजुर्वेद

Acarya-Shuklayajurveda

(Programme Code – PGT-SYV)

L.O.C.F.

अधिगम परिणाम-आधारित पाठ्यचर्या रूपरेखा

2025-2026

(वेद विभाग)

वेद-वेदाङ्ग एवं साहित्य सङ्काय

Faculty of Ved Vedanga evam Sahitya

महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय

MAHARSHI PANINI SANSKRIT EVAM VEDIC VISHWAVIDYALAYA

देवास मार्ग, उज्जैन (मध्यप्रदेश) भारत, पिन - 456010

Email:- regpsvvmp@rediffmail.com, Website:- www.mpsvv.ac.in

परीक्षापाठ्यक्रम नियमावली

1. पाठ्यक्रम का स्वरूप -

अधिगम परिणाम-आधारित पाठ्यचर्या रूपरेखा (LOCF) पर आधारित द्विवार्षिक आचार्य-शुक्लयजुर्वेद परीक्षा (नियमित एवं स्वाध्यायी) का पाठ्यक्रम चार सत्राद्वार्षी में विभक्त होगा। पाठ्यक्रम में प्रतिसत्राद्वे 5 प्रश्नपत्र होंगे। 5-5 क्रेडिट के चार अनिवार्य प्रश्नपत्र मूल विषय के होंगे। पाँचवें प्रश्नपत्र के रूप में 2 क्रेडिट के प्रश्नक्षुता/सङ्गोष्ठी/मूल्याधारित पाठ्यक्रम आदि शासन द्वारा जारी अध्यादेश 14 (2) के अनुसार होंगे। छात्रों द्वारा VAC पाठ्यक्रम अन्य विषय से भी चयन किये जा सकेंगे। पाठ्यक्रम में प्रथम 4 प्रश्नपत्रों हेतु पूर्णाङ्क 100 है। जिसमें 40 अड्कों का आन्तरिक मूल्यांकन तथा 60 अड्कों की सैद्धान्तिक (बाह्य) परीक्षा होगी।

2. प्रवेशनियम

द्विवार्षिक आचार्य-शुक्लयजुर्वेद परीक्षा में निम्नलिखित परीक्षोत्तीर्ण छात्र प्रवेश प्राप्त कर सकेंगे -

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग नईदिल्ली द्वारा मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालय/संस्थान से (किसी भी विषय में) त्रिवार्षिक स्नातक परीक्षा उत्तीर्ण छात्र प्रवेशार्थी होंगे।

3. परीक्षायोजना

1. द्विवार्षिक आचार्य-शुक्लयजुर्वेद परीक्षा का माध्यम हिन्दी अथवा संस्कृत होगा। परियोजना प्रतिवेदन/लघुशोधप्रबन्ध की भाषा भी संस्कृत अथवा हिन्दी होगी।

4. प्रश्नपत्रनिर्माणयोजना -

मुख्य पाठ्यक्रमों हेतु

प्रतिप्रश्नपत्र अधोलिखित अनुसार त्रिविध प्रश्न होंगे। उनमें प्रत्येक प्रश्न में एक विकल्प अनिवार्य रहेगा।

क्रमांक	प्रश्नप्रकार	प्रश्नसंख्या	अड्क	योग
1	बहुविकल्पकीय	5	1	5
2	लघूत्तरीय/टिप्पण्यात्मक	5	3	15
3	निबन्धात्मक/व्याख्यात्मक	5	8	40
4	आन्तरिकमूल्यांकन			40
योग				100 अड्क

VAC पाठ्यक्रमों हेतु

प्रतिप्रश्नपत्र अधोलिखित अनुसार त्रिविध प्रश्न होंगे। उनमें प्रत्येक प्रश्न में एक विकल्प अनिवार्य रहेगा।

क्रमांक	प्रश्नप्रकार	प्रश्नसंख्या	अड्क	योग
1	बहुविकल्पकीय	5	2	10
2	लघूत्तरीय/टिप्पण्यात्मक	5	6	30
3	निबन्धात्मक/व्याख्यात्मक	5	12	60
योग				100 अड्क

5. ग्रेडिंग पद्धति-

द्विवार्षिक आचार्य-शुक्लयजुर्वेद परीक्षा में परीक्षाफल प्रकाशन में ग्रेडिंग पद्धति अपनायी जाएगी।

CONVERSION OF MARKS INTO GRADE AND GRADE POINT			
MARKS OBTAINED	GRADE	GRADE POINT	DESCRIPTION
> 90%	O	10	Outstanding
> 80%	A+	9	Excellent
> 70%	A	8	Very Good
> 60%	B+	7	Good
> 50%	B	6	Above Average
> 40%	C	5	Average
40%	P	4	Pass
< 40%	F	0	Fail
Ab	Ab	0	Absent

Equivalent Percentage = CGPA X 10

The Maximum Marks per paper is fixed at 100

(If it is less or more than 100, convert it into 100 for grading)

Cumulative Grade Point Average

Based on the grades obtained in all the subjects registered for by a student, his or her cumulative Grade point Average Semester Grade Point Average (SGPA) and Cumulative Grade Point Average (CGPA) is calculated as follows:

(No. of credits * Grade Point)

SGPA/CGPA = -----

No. of Credits

SGPA/CGPA is rounded off to the decimal Place.

- जो छात्र किसी सत्रार्द्ध के कुछ पाठ्यक्रमों (प्रश्नपत्रों) में अनुत्तीर्ण होते हैं, किन्तु यदि वे सत्रार्द्ध के कुल क्रेडिट (22) का 40% (अर्थात् 9 क्रेडिट) प्राप्त कर लेते हैं, तो उन्हें अनन्तिम रूप से अग्रिम सत्रार्द्ध में प्रोन्नत किया जावेगा तथा अनुत्तीर्ण पाठ्यक्रमों में उन्हें एटीकेटी प्राप्त होगी।
- शोध प्रबन्ध/परियोजना/सङ्गोष्ठी को पूर्ण न कर सके अथवा असफल रहे छात्रों को दो सत्रार्द्ध तक इन्हें दोहराने का अवसर मिलेगा। यदि दोनों सत्रार्द्ध में छात्र इन्हें पूर्ण नहीं कर सका, तो वह सम्बन्धित उपाधि का पात्र नहीं होगा।

6. उपलब्ध स्थान -

उक्त पाठ्यक्रम में प्रवेश हेतु उपलब्ध स्थान प्रवेश अधिसूचना द्वारा निर्धारित होंगे। प्रवेश के लिए उपलब्ध स्थानों पर राज्यशासन के नियमानुसार आरक्षण प्रदान किया जाएगा। अधिक प्रवेशार्थी होने की स्थिति में प्रत्येक सत्र में विश्वविद्यालय प्रशासन से स्थानवृद्धि की स्वीकृति प्राप्त करना अनिवार्य होगा।

7. शुल्क -

छात्रों का प्रवेश शुल्क, परीक्षा तथा अन्य विभिन्न गतिविधियों का शुल्क विश्वविद्यालय के सम्बन्धित अध्यादेश के प्रावधानों के अनुसार निर्धारित किया जाएगा, जिन्हें समय-समय पर आवश्यक होने पर संशोधित किया जा सकेगा।

8. परीक्षा सञ्चालन एवं उपाधि की पात्रता -

प्रस्तुत पाठ्यक्रम की परीक्षा का सञ्चालन विश्वविद्यालय द्वारा सम्बन्धित अध्यादेशों में विहित प्रावधानों के अनुसार किया जायेगा। उक्त स्नातकोत्तर परीक्षा पूर्ण करने के पश्चात् उत्तीर्ण होने पर द्विवार्षिक आचार्य-शुक्लयजुर्वेद की उपाधि प्रदान की जाएगी।

9. अवधि-

अध्यादेश 14 (2) के अनुसार द्विवार्षिक स्नातकोत्तर कार्यक्रम को अधिकतम चार वर्षों में पूर्ण करना अनिवार्य है। द्विवार्षिक स्नातकोत्तर कार्यक्रम में नामांकित विद्यार्थियों के लिए केवल एक निकास बिन्दु (Exit point) उपलब्ध है। यदि कोई विद्यार्थी सफलतापूर्वक पहला शैक्षणिक वर्ष पूर्ण कर लेता है (44 क्रेडिट अर्जित करके), तो वह कार्यक्रम से बाहर निकल सकता है और उसे स्नातकोत्तर पत्रोपाधि प्रदान की जावेगी। विद्यार्थी बाहर निकलने के बाद अधिकतम दो शैक्षणिक वर्षों के भीतर अपनी स्नातकोत्तर उपाधि पूर्ण करने के लिए पुनः कार्यक्रम में प्रवेश ले सकते हैं।

10. सङ्गोष्ठी पाठ्यक्रम सञ्चालन- छात्रों द्वारा प्रथम अथवा तृतीय सत्रार्द्ध हेतु सङ्गोष्ठी पाठ्यक्रम चयन किये जाने पर विभागाध्यक्ष द्वारा सम्बद्ध विषय में मुख्य चार पाठ्यक्रमों पर आधारित सङ्गोष्ठी शीर्षकों की विस्तृत सूची जारी की जावेगी, जिन पर कक्षा में विमर्श किया जावे। परीक्षा आन्तरिक मूल्यांकन द्वारा सम्पादित की जावेगी। तृतीय सत्रार्द्ध के जो भी छात्र सङ्गोष्ठी पाठ्यक्रम स्वीकार करेंगे, उन्हें उस सत्रार्द्ध की अवधि में राष्ट्रीय/अन्तर्राष्ट्रीय स्तर की न्यूनतम एक सङ्गोष्ठी/कार्यशाला/परिसंवाद में सहभागिता करना अनिवार्य होगा तथा सम्बन्धित सङ्गोष्ठी/कार्यशाला/परिसंवाद का प्रतिवेदन, प्रमाणपत्र एवं शोधपत्र प्रस्तुत करना अनिवार्य रहेगा।

11. कार्यक्रम योजना

वर्ष/ सत्रार्द्ध	पाठ्यक्रम प्रकार					कुल क्रेडि ट	
	मुख्य पाठ्यक्रम एवं क्रेडिट				इन्टर्नशिप/ अप्रैटिस्शिप/ सङ्गोष्ठी अथवा VAC (CHM/ EEMC)		
	पाठ्य क्रम स्तर	मुख्य पाठ्यक्रम		क्रे डि ट			
प्र थ म	प्रथ म	400	CC-11 भाष्यम्	5	इन्टर्नशिप/ अप्रैटिस्शिप अथवा सङ्गोष्ठी	22	
	स	400	CC-12 ब्राह्मणं निरुक्तं च	5			

वर्ष	त्राद्वं	400	CC-13 देवशास्त्रं शुल्बसूत्रं च	5	(2 क्रेडिट)	
		400	CC-14 वैदिकसाहित्येतिहासः	5		
द्वितीय सत्राद्वं	400	CC-21 भाष्यं प्रातिशाख्यं च	5	VAC (CHM/ EEMC) (2 क्रेडिट)	22	
	400	CC-22 शतपथब्राह्मणं निर्वचनशास्त्रं च	5			
	400	CC-23 देवताज्ञानं यागविवेचनं च	5			
	400	CC-24 उपनिषत्सिक्षा	5			

टिप्पणी- वर्ष के अन्त में बाहर होने वाले छात्रों को स्नातकोत्तर पत्रोपाधि प्रदान की जाएगी।

द्वितीय वर्ष विकल्प- 1 (केवल पाठ्यक्रम कार्य)

द्वितीय वर्ष	त्राद्वं	500	CC-31 भाष्यं श्रौतसूत्रं च	5	सङ्गोष्ठी (2 क्रेडिट)	22
		500	CC-32 शतपथब्राह्मणम्	5		
		500	CC-33 बृहदेवता शुल्बसूत्रं च	5		
		500	CC-34 बृहदारण्यकोपनिषद्	5		
चतुर्थ सत्राद्वं	500	CC-41 वेददीपभाष्यं श्रौतसूत्रं च	5	VAC (CHM/ EEMC) (2 क्रेडिट)	22	
	500	CC-42 अर्थसंग्रहः भाष्यभूमिका च	5			
	500	CC-43 वैदिकदेवता	5			
	500	CC-44 विकृतिपाठः उपनिषच्च * अथवा लघुशोधप्रबन्ध	5			

द्वितीय वर्ष विकल्प- 2 (पाठ्यक्रम कार्य एवं शोध कार्य)

द्वितीय वर्ष	त्राद्वं	500	CC-31 भाष्यं श्रौतसूत्रं च	5	सङ्गोष्ठी (2 क्रेडिट)	22
		500	CC-32 शतपथब्राह्मणम्	5		
		500	CC-33 बृहदेवता शुल्बसूत्रं च	5		

द्वि ती य वर्ष	500	CC-34 बृहदारण्यकोपनिषद्	5	
चतु र्थ स त्रा द्वि		शोधनिबन्ध/ परियोजना/ पेटेन्ट (अन्तः अथवा बाह्य)		22
द्वितीय वर्ष विकल्प- 3 (केवल शोध कार्य)				
द्वि ती य वर्ष	तृ ती य स त्रा द्वि	शोधनिबन्ध/ परियोजना/ पेटेन्ट (अन्तः अथवा बाह्य)		22
चतु र्थ स त्रा द्वि		शोधनिबन्ध/ परियोजना/ पेटेन्ट (अन्तः अथवा बाह्य)		22

पाठ्यक्रम प्रकार

मुख्य पाठ्यक्रम (Core Course) CC- किसी विषय/कार्यक्रम का अनिवार्य पाठ्यक्रम जिसका उद्देश्य विषय/कार्यक्रम का आवश्यक मौलिक, व्यापक और उन्नत ज्ञान प्रदान करना है।

मूल्य-संवर्धित पाठ्यक्रम (Value-Added Course) VAC - मूल्यवर्धित पाठ्यक्रम विशिष्ट पाठ्यक्रम होते हैं जो छात्रों को नियमित पाठ्यक्रम से परे, किसी विशिष्ट क्षेत्र में अतिरिक्त कौशल, ज्ञान और विशेषज्ञता प्रदान करते हैं। ये पाठ्यक्रम छात्रों की रोजगार क्षमता, करियर की संभावनाओं और व्यक्तिगत विकास को बढ़ाने के लिए डिज़ाइन किए गए हैं।

संवैधानिक, मानवीय और नैतिक मूल्य (Constitutional, Human and Moral) CHM- ये 'मूल्य वर्धित पाठ्यक्रम' हैं जिनका उद्देश्य संवैधानिक, मानवीय एवं नैतिक मूल्यों तथा बौद्धिक संपदा अधिकार (आईपीआर) पर शिक्षा एवं अभ्यास प्रदान करना है।

रोजगार एवं उद्यमिता कौशल पाठ्यक्रम (Employability and Entrepreneurship Skill Course) EEMC- रोजगार योग्यता एवं उद्यमिता कौशल पाठ्यक्रम एक ऐसा पाठ्यक्रम है, जिसका उद्देश्य रोजगार योग्यता कौशल को बढ़ाना और प्रमुख व्यक्तिगत विशेषताओं को विकसित करना है, जो रोजगार क्षमता पैदा करने और कार्यस्थल पर प्रभावी प्रदर्शन के लिए तैयार करने के लिए आवश्यक हैं।

प्रशिक्षिता (Internship)- इंटर्नशिप किसी व्यक्ति द्वारा किसी संगठन में काम करने के ढंग को समझने के अतिरिक्त, किसी विशिष्ट कार्य या भूमिका के लिए कौशल योग्यता में सुधार और सीखने के अवसरों के साथ-साथ शोध क्षमताओं का निर्माण करने के लिए भी की जाती है। इंटर्नशिप इस प्रकार आयोजित की जानी चाहिए कि इससे इंटर्न के साथ-साथ इंटर्नशिप प्रदान करने वाले संगठन को भी लाभ हो।

कार्यस्थल के लिए आवश्यक सही दृष्टिकोण के साथ व्यावहारिक अनुभव और अनुभव विकसित करके स्नातकोत्तरों की रोजगार क्षमता में सुधार किया जा सकता है। इंटर्नशिप उन महत्वपूर्ण उपकरणों में से एक है जो इन रोजगार कौशलों को बेहतर बनाने में मदद करते हैं और छात्रों में रोजगार के लिए योग्यता, क्षमता, पेशेवर कार्य कौशल, विशेषज्ञता और आत्मविश्वास पैदा करने और शोध के प्रति रुचि/जुनून विकसित करने में मदद कर सकते हैं। इंटर्न कार्यस्थल में सिद्धांत के अनुप्रयोग को समझ सकते हैं। इंटर्नशिप को मोटे तौर पर दो प्रकारों में वर्गीकृत किया जा सकता है-

i. रोजगार क्षमता बढ़ाने के लिए इंटर्नशिप

ii. शोध योग्यता विकसित करने के लिए इंटर्नशिप

शिक्षिता (Apprenticeship) - शिक्षुता प्रशिक्षण किसी भी उद्योग या प्रतिष्ठान में प्रशिक्षण का एक कोर्स है, जो नियोक्ता और शिक्षुओं के बीच शिक्षिता के अनुबंध के अनुसरण में और निर्धारित नियमों और शर्तों के अनुसार किया जाता है।

सङ्गोष्ठी (Seminar) – सङ्गोष्ठी गतिविधि आधारित पाठ्यक्रम हैं, जिनमें छात्र सामान्यतः अपनी कक्षा में तैयार किए गए प्रदत्त कार्य (Assignments), परियोजना (Project) / विषय बिन्दु तथा शीर्षक आधारित चर्चा (Theme & Topics) करते हैं।

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : पत्रोपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः प्रथमः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV11
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	भाष्यम्
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (प्रथमप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite) (यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. वैदिकपात्राणां ज्ञानं भविष्यति। 2. प्राचीनयागे निपुणाः भविष्यन्ति। 3. अग्निष्टोमयागस्य ज्ञानं भविष्यति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	भारतीयज्ञानपरम्पराधारवेदाः - वेददीपभाष्यं सप्तमोऽध्यायः गतिविधिः निवन्धलेखनम्	15
2	वेददीपभाष्यं अष्टमोऽध्यायः गतिविधिः याज्ञिकप्रक्रियाधारितसामग्रीनां सूचीकरणम्	15
3	भारतीययागपरम्परा : कात्यायनशैतसूत्रस्य भूमिकायां आदितः हर्वियागनिरूपणम् यावत् गतिविधिः यागानां विभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	भारतीयमन्त्रसंकलनप्रक्रिया : सूक्तरत्नसङ्गः पूर्वार्द्धम् (1-3) सूक्तानि गतिविधिः सूक्ताधारितकथालेखनम्	15
5	सूक्तरत्नसङ्गः उत्तरार्द्धम् (4-6) सूक्तानि गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : वेदभाष्यम्, वैदिकसूक्तम्, वैदिकयागः

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. शुक्लयजुर्वेद संहिता, समहीधरभाष्यम्, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
2. कात्यायानश्रौतसूत्रम्, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
3. सूक्तरत्नसङ्गहः, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : पत्रोपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः(स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः प्रथमः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV12	
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	ब्राह्मणं निरुक्तं च	
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (द्वितीयप्रश्नपत्रम्)	
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite)(यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।	
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. दर्शपूर्णमासयागस्य ज्ञानं भविष्यति। 2. नामाख्यातोपसर्गनिपातानां बोधः भविष्यति। 3. मन्त्रेषु अर्थज्ञानम् एवं च पदविभागः कर्तुं समर्थः भविष्यति।	
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट	
7.	पूर्णांका:	अधिकतमाङ्काः 40+60	न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-ठ्यूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	भारतीय मन्त्रव्याख्यापरम्परा : शतपथब्राह्मणप्रथमकाण्डस्यप्रथमाध्ययस्य प्रथमं ब्राह्मणम् गतिविधिः विधीनां यथार्थस्य सूचीकरणम्	15
2	शतपथब्राह्मणप्रथमकाण्डस्यप्रथमाध्ययस्य द्वितीयं ब्राह्मणम् गतिविधिः वर्णिमयागस्य प्रक्रियालेखनम्	15
3	भारतीय निर्वचन परम्परा : निरुक्तस्य प्रथमाध्यायस्य 1-2 पादपर्यन्तम् गतिविधिः निबन्धलेखनम्	15
4	निरुक्तस्य प्रथमाध्यायस्य 3-4 पादपर्यन्तम् गतिविधिः मन्त्राणां व्याख्याकरणम्	15
5	निरुक्तस्य प्रथमाध्यायस्य 5-6 पादपर्यन्तम् गतिविधिः निर्वचनम्	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : ब्राह्मणम्, शतपथब्राह्मणम्, निघण्टुः, निरुक्तम्, निर्वचनम्

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. शतपथब्राह्मणम्, सम्पूर्णनन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी

2. निरुक्तम्, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी

ख. अनुशंसित डिजिटल प्लेटफार्म वेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/

2. Learnsanskrit.cc/index

3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : पत्रोपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः(स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः प्रथमः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV13	
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	देवशास्त्रं शुल्वसूत्रं च	
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (तृतीयप्रश्नपत्रम्)	
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite)(यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।	
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. देवतानां स्थानज्ञानं भविष्यति। 2. श्रौतकर्मणः उत्पत्तिविकासयोः बोधः भविष्यति । 3. वेदीनिर्माणे दक्षाः भविष्यन्ति ।	
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट	
7.	पूर्णांका:	अधिकतमाङ्काः 40+60	न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-ठ्यूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	भारतीयदेवताज्ञानपरम्परा : बृहदेवता प्रथमोऽध्यायः गतिविधिः नामोत्पत्तिः कारणानां सूचीकरणम्	15
2	बृहदेवता द्वितीयोऽध्यायः गतिविधिः देवशास्त्राधारितविषयप्रतिपादनम्	15
3	भारतीयमापपरम्परा : कात्यायानशुल्वसूत्रस्य प्रथमा कण्डिका गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15
4	कात्यायानशुल्वसूत्रस्य द्वितीया कण्डिका गतिविधिः मापनप्रक्रियानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
5	भारतीययागप्रतिपादनपरम्परा : यज्ञतत्वप्रकाशस्य आदितः आधानं यावत् गतिविधिः यज्ञविभागानुगुणम् आरेखनिर्माणम्	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : देवशास्त्रम्, शुल्वशास्त्रम्, यागा:, यज्ञः, आधानम्

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. बृहदेवता, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
2. कात्यायनशुल्वसूत्रम्, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
3. यज्ञतत्त्वप्रकाशः, मोतीलाल बनारसीदास, नई दिल्ली

ख. अनुशंसित डिजिटल प्लेटफार्म वेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भागः द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः
अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : पत्रोपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः(स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः प्रथमः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV14	
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	वैदिकसाहित्येतिहासः	
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (चतुर्थप्रश्नपत्रम्)	
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite)(यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।	
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. प्राचीनावर्चीनभाष्यकाराणां ज्ञानं भविष्यति । 2. वेदानां ब्राह्मणारण्यकोपनिषदां बोधः भविष्यति। 3. वेदानां सामान्यरूपेण ज्ञानं भविष्यति।	
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट	
7.	पूर्णांका:	अधिकतमाङ्काः 40+60	न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-ठ्यूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	भारतीयवैदिकवाङ्ग्यस्य परिचयः - वेदभाष्यकाराणां परिचयः गतिविधिः भाष्यशैलीदृष्ट्या सूचीकरणम्	15
2	वैदिकसंहितानां परिचयः गतिविधिः वेदानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
3	ब्राह्मणग्रन्थानां परिचयः गतिविधिः प्रतिपाद्याधारितनिबन्धलेखनम्	15
4	आरण्यकानां परिचयः गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15
5	उपनिषदां परिचयः गतिविधिः वेदानुगुणम् आरेखनिर्माणम्	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : वेदभाष्यकाराः, वैदिकसंहिताः, वैदिकसाहित्येतिहासः

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. वैदिक साहित्य एवं संस्कृति, बलदेव उपाध्याय, शारदा प्रकाशन, वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भागः द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांकः 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांकः 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : पत्रोपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः(स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः द्वितीयः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV21
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	भाष्यं प्रातिशाख्यं च
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (प्रथमप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite)(यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. वाजपेययज्ञस्य ज्ञानं भविष्यति। 2. सोमयागादिनां विशेषज्ञानं भविष्यति। 3. वर्णोद्धारणे दक्षाः भविष्यन्ति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	वेददीपभाष्यम् (नवमोऽध्यायः) गतिविधिः निवन्धलेखनम्	15
2	वेददीपभाष्यम् (दशमोऽध्यायः) गतिविधिः याज्ञिकप्रक्रियाधारितमन्त्राणां सूचीकरणम्	15
3	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य भूमिकायां सोमयागातः अवसानं यावत् गतिविधिः यागानां विभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	भारतीयोद्धारणपरम्परा : शुक्लयजुःप्रातिशाख्यस्य प्रथमोऽध्यायः गतिविधिः विषयाधारितारेखनिर्माणम्	15
5	शुक्लयजुःप्रातिशाख्यस्य द्वितीयोऽध्यायः गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : वेदभाष्यम्, प्रातिशाख्यम्, सोमयागः

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. शुक्लयजुर्वेदसंहिता समहीधरभाष्यम्, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
2. कात्यायनशौतसूत्रम्, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
3. शुक्लयजुःप्रातिशाख्यम्, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : पत्रोपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः(स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः द्वितीयः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV22	
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	शतपथब्राह्मणं निर्वचनशास्त्रं च	
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (द्वितीयप्रश्नपत्रम्)	
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite)(यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।	
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. वैदिकशब्दकोशस्य बोधः भविष्यति। 2. निर्वचने दक्षाः भविष्यन्ति। 3. यज्ञविधाने दक्षाः भविष्यन्ति।	
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट	
7.	पूर्णांका:	अधिकतमाङ्काः 40+60	न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-ठ्यूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	भारतीयमन्त्रव्याख्यापरम्परा : शतपथब्राह्मणप्रथमकाण्डस्य प्रथमाध्यायस्य, तृतीयं ब्राह्मणम् गतिविधिः विषयाधारितनिबन्धलेखनम्	15
2	शतपथब्राह्मणप्रथमकाण्डस्य प्रथमाध्यायस्य, चतुर्थं ब्राह्मणम् गतिविधिः याज्ञिकप्रक्रियाधारितपात्राणां सूचीकरणम्	15
3	निरुक्तस्य द्वितीयाध्यायस्य 1-2 पादपर्यन्तम् गतिविधिः पदानां विभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	निरुक्तस्य द्वितीयाध्यायस्य 3-4 पादपर्यन्तम् गतिविधिः निबन्धलेखनम्	15
5	निरुक्तस्य द्वितीयाध्यायस्य 5-7 पादपर्यन्तम् गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : शतपथब्राह्मणम्, निर्वचनशास्त्रम्, निघण्टुः, निरुक्तम्

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. शतपथब्राह्मणम्, सम्पूर्णनन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी

2. निरुक्तम्, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/

2. Learnsanskrit.cc/index

3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : पत्रोपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः द्वितीयः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV23
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	देवताज्ञानं यागविवेचनं च
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (तृतीयप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite)(यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. द्रोणादिचितिनिर्माणप्रकाराणां बोधः भविष्यति। 2. वैदिकदेवतानां सम्यक् ज्ञानं भविष्यति। 3. सोमयागस्याधिकारी विषये बोधः भविष्यति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णांकः	अधिकतमाङ्कः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णांकः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	भारतीयदेवताज्ञानपरम्परा : बृहदेवता तृतीयोऽध्यायः गतिविधिः विषयाधारितनिवन्धलेखनम्	15
2	बृहदेवता चतुर्थोऽध्यायः गतिविधिः देवतानां विभागानुगुणं सूचीकरणम्	15
3	कात्यायनशुल्बसूत्रस्य तृतीयाकण्डिका गतिविधिः विभिन्नपारिभाषिकपदानां तालिकानिर्माणम्	15
4	यज्ञतत्त्वप्रकाशस्य आधानात् परं सोमयागपर्यन्तम् गतिविधिः यज्ञायुधानां आरेखनिर्माणम्	15
5	यज्ञतत्त्वप्रकाशस्य सोमयागात् परम् अवसानं यावत् गतिविधिः यागविषयणी प्रश्नोत्तरी	15
सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : देवशास्त्रम्, सोमयागः, शुल्बसूत्रम्		

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. बृहदेवता चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी
2. कात्यायनशुल्बसूत्रम् चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
3. यज्ञतत्त्वप्रकाशः मोतीलाल बनारसीदास, नई दिल्ली

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांकः 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांकः 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : पत्रोपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः(स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः द्वितीयः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV24
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	उपनिषद्विद्याका
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (चतुर्थप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite)(यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. यमनचिकेतोपाख्यानस्य ज्ञानं भविष्यति। 2. विद्याविद्ययोः बोधः भविष्यति। 3. ब्रह्मणः उपासनाकर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णाङ्काः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	कठोपनिषद् प्रथमोऽध्यायः गतिविधिः निवन्धलेखनम्	15
2	कठोपनिषद् द्वितीयोऽध्यायः गतिविधिः याज्ञिकप्रक्रियाधारितसामग्रीनां सूचीकरणम्	15
3	ईशोपनिषद् सम्पूर्णम् गतिविधिः यागानां विभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	केनोपनिषद् सम्पूर्णम् गतिविधिः सूक्ताधारितकथालेखनम्	15
5	प्रश्नोपनिषद् सम्पूर्णम् गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : उपनिषद्, ईशोपनिषद्, कठोपनिषद्

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. ईशादि नौ उपनिषद्, गीताप्रेस गोरखपुर

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/

2. Learnsanskrit.cc/index

3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : उपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः तृतीयः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV31
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	भाष्यं श्रौतसूत्रं च
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (प्रथमप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite) (यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. अग्निचयनस्य ज्ञानं भविष्यति। 2. यागस्वरूपस्य ज्ञानं भविष्यति। 3. यज्ञस्याधिकारिविषये निपुणाः भविष्यन्ति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णाङ्काः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	वेददीपभाष्यम् एकादशोऽध्यायः 1-40 मन्त्रं यावत् गतिविधिः निवन्धलेखनम्	15
2	वेददीपभाष्यम् एकादशोऽध्यायः 41-83 मन्त्रं यावत् गतिविधिः याज्ञिकप्रक्रियाधारितसामग्रीनां सूचीकरणम्	15
3	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य प्रथमाध्यायस्य 1-3 कण्डिकापर्यन्तम् गतिविधिः परिभाषाणां विभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य प्रथमाध्यायस्य 4-6 कण्डिकापर्यन्तम् गतिविधिः प्रतिपाद्याधारितयागविश्लेषणम्	15
5	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य प्रथमाध्यायस्य 7-10 कण्डिकापर्यन्तम् गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : यजुर्वेदभाष्यम्, वेददीपभाष्यम्, श्रौतसूत्रम्, यागः

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. शुक्लयजुर्वेदसंहिता समहीधरभाष्यम्, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी
2. कात्यायनशौतसूत्रम्, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः
अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांकः 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांकः 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : उपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः तृतीयः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV32
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	शतपथब्राह्मणम्
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (द्वितीयप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite) (यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. अग्ने: प्रकारविषये ज्ञानं भविष्यति। 2. विभिन्नाख्यानानां बोधः भविष्यति। 3. यागस्य नियमानां ज्ञानं भविष्यति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णाङ्काः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	शतपथब्राह्मणप्रथमकाण्डस्य द्वितीयाध्यायस्य प्रथमं ब्राह्मणम् गतिविधिः निवन्धलेखनम्	15
2	शतपथब्राह्मणप्रथमकाण्डस्य द्वितीयाध्यायस्य द्वितीयं ब्राह्मणम् गतिविधिः याज्ञिकप्रक्रियाधारितसामग्रीनां सूचीकरणम्	15
3	शतपथब्राह्मणप्रथमकाण्डस्य द्वितीयाध्यायस्य तृतीयं ब्राह्मणम् गतिविधिः यागपात्राणां चित्रनिर्माणम्	15
4	शतपथब्राह्मणप्रथमकाण्डस्य द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थं ब्राह्मणम् गतिविधिः प्रतिपाद्याधारितकथालेखनम्	15
5	शतपथब्राह्मणप्रथमकाण्डस्य द्वितीयाध्यायस्य पञ्चमं ब्राह्मणम् गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : शतपथब्राह्मणम्, ब्राह्मणम्, माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणम्

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. शतपथब्राह्मणम्, सम्पूर्णनिन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/

2. Learnsanskrit.cc/index

3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांकः 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांकः 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : उपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः तृतीयः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV33
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	बृहदेवता शुल्बसूत्रं च
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (तृतीयप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite) (यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. अत्रे: दानस्तुतिविषये ज्ञानं भविष्यति। 2. इन्द्रगृत्समदयोः आख्यानस्य ज्ञानं भविष्यति। 3. अङ्गुलादिमानस्य बोधः भविष्यति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूलोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	बृहदेवता पञ्चमोऽध्यायः गतिविधिः निवन्धलेखनम्	15
2	बृहदेवता पष्ठोऽध्यायः गतिविधिः स्वभाषायां कथाकथनम्	15
3	कात्यायनशुल्बसूत्रस्य चतुर्थी कण्डिका गतिविधिः यागानुगुणं आवश्यकतालिकानिर्माणम्	15
4	कात्यायनशुल्बसूत्रस्य पञ्चमी कण्डिका गतिविधिः प्रदत्तविधिमवलम्ब्य क्षेत्रनिर्माणम्	15
5	कात्यायनशुल्बसूत्रस्य पष्ठी कण्डिका गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : देवशास्त्रम्, बृहदेवता, शुल्बसूत्रम्

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. वृहदेवता, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
2. कात्यायनशुल्बसूत्रम्, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः
अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांकः 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांकः 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : उपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः तृतीयः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV34
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	बृहदारण्यकोपनिषद्
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (चतुर्थप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite) (यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. सृष्ट्युत्पत्तिविषये बोधः भविष्यति। 2. प्राणमहिम्नःज्ञास्यति। 3. ब्रह्मणः मूर्त्तमूर्त्तस्वरूपयोः ज्ञानं भविष्यति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	बृहदारण्यकोपनिषद् प्रथमोऽध्यायः 1-2 ब्राह्मणम् गतिविधिः निबन्धलेखनम्	15
2	बृहदारण्यकोपनिषद् प्रथमोऽध्यायः 3-4 ब्राह्मणम् गतिविधिः याज्ञिकप्रक्रियाधारितसामग्रीनां सूचीकरणम्	15
3	बृहदारण्यकोपनिषद् प्रथमोऽध्यायः 5-6 ब्राह्मणम् गतिविधिः यागानां विभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	बृहदारण्यकोपनिषद् द्वितीयोऽध्यायः 1-3 ब्राह्मणम् गतिविधिः सूक्ताधारितकथालेखनम्	15
5	बृहदारण्यकोपनिषद् द्वितीयोऽध्यायः 4-6 ब्राह्मणम् गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : बृहदारण्यकोपनिषद्, उपनिषद्, बृहदारण्यकम्

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. बृहदारण्यकोपनिषद्, गीताप्रेस, गोरखपुर

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/

2. Learnsanskrit.cc/index

3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : उपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः चतुर्थः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV41
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	वेददीपभाष्यं श्रौतसूत्रं च
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (प्रथमप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite) (यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. रुद्रस्वरूपस्य ज्ञानं भविष्यति। 2. दर्शपूर्णमासयोः ज्ञानं भविष्यति। 3. पिण्डपितृयज्ञे कुशलाः भविष्यन्ति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	वेददीपभाष्यं षोडशोऽध्यायः 1-40 मन्त्रं यावत् गतिविधिः निवन्धलेखनम्	15
2	वेददीपभाष्यं षोडशोऽध्यायः 41-66 मन्त्रं यावत् गतिविधिः रुद्रनाम्नां सूचीकरणम्	15
3	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य द्वितीयोऽध्यायः गतिविधिः यागानां विभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य तृतीयोऽध्यायः गतिविधिः प्रक्रियाधारितविधिलेखनम्	15
5	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य चतुर्थोऽध्यायः गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : कात्यायनश्रौतसूत्रम्, भाष्यम्, शुक्लयजुर्वेदभाष्यम्

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. शुक्लयजुर्वेदसंहिता समहीधरभाष्यम्, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी

2. कात्यायनशैतसूत्रम्, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/

2. Learnsanskrit.cc/index

3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : उपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः चतुर्थः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV42	
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	अर्थसंग्रहः भाष्यभूमिका च	
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (द्वितीयप्रश्नपत्रम्)	
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite)(यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।	
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. वेदपौरुषेयापौरुषेययोः बोधः भविष्यति। 2. वेदविद्यायाः अधिकारीविषये ज्ञानं भविष्यति। 3. धर्माधर्मयोः विचारे समर्थाः भविष्यन्ति।	
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट	
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60	न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	निरुक्तं सप्तमोऽध्यायः गतिविधिः देवताविभागाधारितकथालेखनम्	15
2	अर्थसंग्रहः पूर्वार्द्धम् गतिविधिः वर्णविषयाधारितसूचीकरणम्	15
3	अर्थसंग्रहः उत्तरार्द्धम् गतिविधिः विधिविभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	ऋग्वेदभाष्यभूमिका पूर्वार्द्धम् गतिविधिः विषयाधारितनिबन्धलेखनम्	15
5	ऋग्वेदभाष्यभूमिका उत्तरार्द्धम् गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : निरुक्तम्, ऋग्वेदभाष्यभूमिका, अर्थसंग्रहः

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. निरुक्तम्, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी
2. अर्थसंग्रहः चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी
3. ऋग्वेदभाष्यभूमिका चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : उपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः चतुर्थः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV43
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	वैदिकदेवता
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (तृतीयप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite) (यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. घोषाख्यानस्य ज्ञानं भविष्यति। 2. देवाप्याख्यानस्य ज्ञानं भविष्यति। 3. सुबन्धोः कथायाः ज्ञानं भविष्यति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	बृहदेवता सप्तमोऽध्यायः गतिविधिः निवन्धलेखनम्	15
2	बृहदेवता अष्टमोऽध्यायः गतिविधिः याज्ञिकप्रक्रियाधारितसामग्रीनां सूचीकरणम्	15
3	वैदिकदेवतानां स्वरूपम् गतिविधिः यागानां विभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	वैदिकदेवतानां विभागः गतिविधिः सूक्ताधारितकथालेखनम्	15
5	वैदिकदेवतानां परिचयः गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : वैदिकदेवता, बृहदेवता, देवशास्त्रम्

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. वृहदेवता चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी
2. वैदिकदेवशास्त्र, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी

ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक

1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांकः 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांकः 60

टिप्पणी :

भाग: अ – परिचयः

कार्यक्रम : उपाधि:

कक्षा : द्विवर्षीयः आचार्यः (स्नातकोत्तरः)

सत्रार्द्धः चतुर्थः

सत्रम् : 2025-26

विषय : शुक्लयजुर्वेदः

1.	पाठ्यक्रमस्य कूटः	PGT-SYV44
2.	पाठ्यक्रमस्य शीर्षकः	विकृतपाठः उपनिषद्भ्व
3.	पाठ्यक्रमस्य प्रकारः	मुख्यविषयः (चतुर्थप्रश्नपत्रम्)
4.	पूर्वपिक्षा (Pre-requisite) (यद्यस्ति काचित्)	विश्वविद्यालयानुदानायोग-नवदेहलीद्वारा प्राप्तमान्यताविश्वविद्यालयस्य संस्थानस्य वा स्नातकपरीक्षोत्तीर्णाः तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णाः वा प्रवेष्टमर्हाः।
5.	पाठ्यक्रमस्य अध्ययनोपलब्धिः (CLO)	1. ब्रह्मणः उपासनायाः ज्ञानं भविष्यति। 2. पदक्रमजटापाठानां बोधः भविष्यति। 3. विकृतिपाठे कुशलाः भविष्यन्ति।
6.	क्रेडिटमानम्	05 क्रेडिट
7.	पूर्णाकाः	अधिकतमाङ्काः 40+60 न्यूनतमोत्तीर्णांकाः 40

भाग: ब – पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु

व्याख्यानानां संख्या-स्थूटोरियल-प्रायोगिक(प्रतिसप्ताहं – होरात्रयम्) : L-T-P

एककः	विषयः	व्याख्यानानां संख्या
1	बृहदारण्यकोपनिषद् तृतीयोऽध्यायः गतिविधिः निबन्धलेखनम्	15
2	बृहदारण्यकोपनिषद् चतुर्थोऽध्यायः गतिविधिः याज्ञिकप्रक्रियाधारितसामग्रीनां सूचीकरणम्	15
3	पञ्चपाठपौरुषाध्यायः पदपाठः गतिविधिः यागानां विभागानुगुणं तालिकानिर्माणम्	15
4	पञ्चपाठपौरुषाध्यायः क्रमपाठः गतिविधिः सूक्ताधारितकथालेखनम्	15
5	पञ्चपाठपौरुषाध्यायः जटापाठः गतिविधिः प्रश्नोत्तरी	15

सारबिन्दुः(की वर्ड/टैग) : विकृतिपाठः, बृहदारण्यकोपनिषद्, पंचपाठपौरुषाध्यायः

भाग: स – अनुशंसिताध्ययनसंसाधनानि

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि

क. अनुशंसितसहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/अन्यपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्री-

1. बृहदारण्यकोपनिषद्, गीताप्रेसगोरखपुर
  2. पञ्चपाठपौरुषाध्यायः, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी
- ख. अनुशंसितडिजिटलप्लेटफार्मवेबलिंक
1. <http://vedicheritage.gov.in>

अनुशंसित-समकक्षः- ऑनलाईनपाठ्यक्रमः-

1. Sanskrit.inira.fr/
2. Learnsanskrit.cc/index
3. Swayam.gov.in

भाग: द – अनुशंसितमूल्यांकनविधयः

अनुशंसितसततमूल्यांकनविधयः - लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्यांकनम्, साक्षात्कारविधिः, वाग्व्यवहारविधिः

अधिकतमांक : 100

सततव्यापकमूल्यांकनम् (CCE) अंकः 40 विश्वविद्यालयीयपरीक्षा (UE) अंकः 60

आन्तरिकमूल्यांकनम् : सततव्यापकमूल्यांकनम्(CCE) :	कक्षापरीक्षणम् Assignment/प्रस्तुतीकरणम्	पूर्णांका: 40
आकलनम् : विश्वविद्यालयीयपरीक्षा :	अनुभागः (अ) : अतिलघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 1 = 5$ अनुभागः (ब) : लघूतरीयप्रश्नाः $5 \times 3 = 15$ अनुभागः (स) : दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः $5 \times 8 = 40$	पूर्णांका: 60

टिप्पणी :